

Zarządzanie, w tym ograniczanie i pomiar ryzyk trudno mierzalnych (m.in. Reputacji, strategicznego, prawnego i modeli).

I.

1. Wstęp

- a. Pojęcie ryzyk trudnomierzalnych
- b. Ewolucja podejścia do zarządzania ryzykami niefinansowymi
- c. Proces zarządzania ryzykami w ramach Filara II – analogie i różnice pomiędzy ryzykami mierzalnymi i trudnomierzalnymi
 - i. Określenie definicji ryzyk trudnomierzalnych
 - ii. Określenie profilu ryzyka/poziomu istotności
 - iii. Podejście do zarządzania ryzykami trudno mierzalnymi
- d. Możliwe definicje ryzyka strategicznego, utrat reputacji oraz ryzyka biznesowego – interakcje pomiędzy ryzykami

2. Podejście do zarządzania ryzykiem strategicznym

- a. Źródła ryzyka strategicznego
 - i. W ramach procesu planowania
 - ii. W ramach procesu wdrożenia
- b. Potencjalne podejścia nadzorcze do zarządzania ryzykiem strategicznym, w tym
 - i. Podejście na poziomie indywidualnej instytucji oraz grupy
- c. Ocena profilu ryzyka strategicznego
- d. Ramy zarządzania ryzykiem strategicznym – kluczowe elementy oraz struktura
- e. Proces zarządzania ryzykiem strategicznym
- f. Procesy wspierające proces zarządzania ryzykiem strategicznym

3. Podejście do zarządzania ryzykiem utraty reputacji

- a. Źródła ryzyka utraty reputacji
- b. Potencjalne podejścia nadzorcze do zarządzania ryzykiem utraty reputacji
- c. Ocena profilu ryzyka utraty reputacji
- d. Ramy zarządzania ryzykiem utraty reputacji
- e. Proces zarządzania ryzykiem utraty reputacji, w tym:
 - i. Polityki, kodeksy postępowania, wytyczne i procedury,
 - ii. Identyfikacja ryzyka, szacowanie i kontrola, w tym przykłady dotyczące metod pomiaru ryzyka reputacji
 - iii. Monitorowanie oraz raportowanie ryzyka,
 - iv. Proces raportowania

4. Podejście do zarządzania ryzykiem biznesowym

- a. Proces zarządzania ryzykiem biznesowym
- b. Możliwe ujęcia straty w ramach ryzyka biznesowego – kryteria wyboru:
 - i. Strata całkowita – wady i zalety

- ii. Odchylenie od straty oczekiwanej – wady i zalety
- c. Możliwe metody pomiaru ryzyka biznesowego
 - i. Tradycyjne metody pomiaru
 - ii. Nowoczesne metody pomiaru
 - iii. Elementy składowe wykorzystywane do pomiaru ryzyka biznesowego

II.

1. **Pojęcie ryzyka prawnego.** Specyfika terminologiczna nauk prawnych i ekonomicznych. Ryzyko prawne na tle NUK i pojęcia ryzyka operacyjnego.
2. **Ryzyko prawne a wybór prawa** (ze szczególnym uwzględnieniem „Rzym I”, czyli regulacji unijnych)
3. **Ryzyko prawne na różnych etapach stanowienia i stosowania prawa:**
 - 3.1 Ryzyko prawne w procesie stanowienia prawa. Rola zinstytucjonalizowania procesu stanowienia prawa.
 - 3.2 Ryzyko prawne w procesie stosowania prawa w przestrzeni podległej regulatorom rynku:
 - konsultacje z podmiotami podległymi regulatorowi rynku i ich wpływ na stosowanie prawa;
 - wykładnia autentyczna socjologicznych prawodawców;
 - rola doktryny w procesie stosowania prawa.
4. **Ryzyko prawne jako funkcja czasu.**
5. **Mapowanie ryzyka prawnego z wykorzystaniem kryteriów ilościowych i jakościowych. W tym problem niedookreśloności ryzyka prawnego jako przykładu ryzyka operacyjnego.**
6. **Szacowanie ryzyka prawnego** (poziom maksymalny i minimalny)
7. **Wpływ orzecznictwa na ryzyko prawne na przykładzie tworzenia listy klauzul niedozwolonych przez sąd antymonopolowy.**
8. **Wpływ środowiskowych kodeksów postępowania na ryzyko prawne** (na przykładzie rekomendacji ZBP).
9. **Ryzyko prawne w relacjach z klientem instytucji finansowej**
 - 9.1 Ryzyko prawne w procesie typologizacji klienta (z uwzględnieniem przykładów podmiotów non-profit, rolników);
 - 9.2 Ryzyko prawne w wyborze reżimu prawnego:
 - szczególne implikacje uznania klienta za konsumenta;
 - szczególne implikacje uznania klienta za profesjonalistę.
 - 9.3 Ryzyko prawne związane z przedawnieniem roszczeń.
 - 9.4 Szacownie ryzyka prawnego na poziomie oceny przedmiotu postępowania sądowego.
10. **Ryzyko prawne w ujęciu przedmiotowym na wybranych obszarach działania instytucji finansowych:**
 - 10.1 Ryzyko prawne w przypadku odpowiedzialności kontraktowej i deliktowej, w tym na zasadzie ryzyka.
 - 10.2 Ryzyko prawne na przykładzie regulacji ochrony prawa do prywatności i ochrony

danych osobowych.

10.3 Ryzyko prawne na przykładzie dochodzenia należności (procedur egzekucyjnych).

10.4 Ryzyko prawne związane z naruszaniem dobrych obyczajów.

11. Ryzyko prawne jako pochodna modelu serwisu prawnego świadczonego na rzecz instytucji finansowych, ze szczególnym uwzględnieniem grup kapitałowych.

11.1 Ryzyko prawne związane z obsługą prawną świadczoną przez in-haus'ów.

11.2 Ryzyko prawne związane z obsługą prawną świadczoną przez podmioty zewnętrzne.

11.3 Koszt obsługi prawnej a wartość związanego z nią ryzyka prawnego.

12. Studium przypadku (roszczenia sądowe konsumenta, pozwy zbiorowe).

III.

1. Ryzyko cyklu gospodarczego

- a) Rodzaje wahań aktywności gospodarczej
- b) Definicja ryzyka cyklu gospodarczego, cechy, rodzaje, metody analizy i prognozy koniunktury.
- c) Źródła ryzyka cyklu koniunkturalnego
- d) Interakcje pomiędzy ryzykiem cyklu gospodarczego a ryzykami Filara I i II (procykliczność, zależność z parametrami ryzyka kredytowego PD/LGD/EAD, charakterystyka dynamiki systemów ratingowych –point in time, through the cycle)
- e) Zarządzanie ryzykiem cyklu gospodarczego (mnożniki kapitałów, bufory kapitałowe, dynamiczne rezerwy, inne)
- f) Badanie istotności ryzyka cyklu gospodarczego
- g) Przykłady praktyczne

2. Ryzyko modeli

- a) Typologia ryzyka modeli, źródła ryzyka modeli
- b) Określanie istotności ryzyka modeli
- c) Podejście do zarządzania ryzykiem modeli w zależności od typu modelowanego ryzyka (wymogi podstawowe do budowy modeli, bazy danych dla ryzyka kredytowego, operacyjnego i innych ryzyk trudnomierzalnych, metody ograniczania ryzyka modeli – walidacja, backtesting, stress testy)
- d) Metody ograniczania ryzyka modeli
- e) Koszty zarządzania ryzykiem modeli
- f) Przykłady praktyczne

3. Zarządzanie ryzykami trudnomierzalnymi w ramach procesu ICAAP, m.in.

- a) Elementy budowy procesu ICAAP w kontekście m.in. ryzyk trudnomierzalnych (sposoby określania apetytu na ryzyko, istotności ryzyka/zabezpieczanie przed ryzykiem), aktywny model zarządzania ryzykami trudnomierzalnymi.
- b) Uwzględnienie ryzyk trudnomierzalnych w procesie planowania kapitałowego
- c) Wymogi do wdrożenia i typowe błędy przy wdrażaniu procesu ICAAP uwzględniającego ryzyka trudnomierzalne